

Het Parool

We zeggen het maar even voor de zekerheid: printen is alleen toegestaan voor persoonlijk gebruik. Het is niet supersympathiek om dit artikel te verspreiden. Sterker nog: het is verboden. Gelukkig is het heel eenvoudig om anderen een Blendle-linkje te sturen. Delen kan dus altijd!
13-11-2019

woensdag 13 november 2019 · 3 minuten lezen

Klassieke muziek waar je gewoon doorheen mag praten

JAIKE REITSEMA

AMSTERDAM

Klassieke muziek wordt vaak gezien als een museumstuk, iets waar je niet aan mag komen. Johan Idema (46) vindt dat zonde, en zo ontstond het idee voor festival Ongehoord.

Tijdens het festival, dit weekend in het Vondelpark, spelen vier ensembles een concert van zo'n 40 minuten, en wordt een extra instrument toegevoegd: de stem. Bij elk muziekstuk draagt een andere spreker een verhaal voor, gebaseerd op een actueel thema. Zo wordt bij Haydens strijkkwartet Zonsopgang verteld over klimaatverandering, bij het strijkkwartet van Ravel over dna-modificatie en bij Mahlers Eerste symfonie over hoe (moeilijk) het is om een man te zijn.

Nieuw aan dit concept: muziek en tekst zijn helemaal gelijkwaardig. "Door de muziek heen praten is in de wereld van de klassieke muziek een taboe, maar daar doet dit festival niet aan mee," zegt cultureel ondernemer Johan Idema, zelfverklaard 'gepassioneerd pleitbezorger van vernieuwing in de cultuurwereld'. "Het interessante is dat de musici zelf vaak enthousiast zijn over vernieuwingen, het zijn de recensenten en puristen die er kritisch over zijn."

'Je zit niet tegen de ruggen van andere bezoekers aan te kijken'

Idema ziet dat het wereldje van de klassieke muziek de neiging heeft te verstarren. "Vaak wordt gezegd: 'Zo is die symfonie in die tijd ooit bedoeld, dus zo moet ze blijven.' Maar er zijn ook andere manieren om klassieke muziek te presenteren, die de muziek toegankelijker en actueler maken."

Festival Ongehoord wordt gehouden in het Vondelparkpaviljoen, niet in een normale concertsetting. Het ensemble en de spreker bevinden zich in het midden van de zaal. "Als publiek zit je heel dicht bij de musici. En je zit niet tegen de ruggen van andere bezoekers aan te kijken. Het leuke van een ronde opstelling is dat je elkaars gezichten en reacties kunt zien."

Ondergaande zon

Het begon allemaal met het strikken van de juiste ensembles. Het zijn het Dudok Quartet, Matangi Quartet, Berlage Saxophone Quartet en Nieuw Amsterdams Klarinet Kwartet geworden. "We hebben gekozen voor werk dat ze vaak spelen. Om goed te kunnen samenspelen met de sprekers is het fijn als ze helemaal vertrouwd zijn met de muziek."

De onderwerpen en stukken zijn niet toevallig bij elkaar gekomen. "Klassieke muziek is tijdloos," zegt Idema. "De thema's waar componisten van vroeger zich mee bezighielden spelen nu nog steeds. Haydn verwees in zijn muziek bijvoorbeeld naar de natuur. In zijn strijkkwartet hoor je in het begin de muziek als het ware stijgen en later weer dalen, dat staat voor het op- en ondergaan van de zon. Door die link met de natuur combineren we dit met klimaatverandering."

Luisterverhalen

Om precies te horen waar het in klassieke muziek over gaat, moet je wel een getraind luisteraar zijn, geeft Idema toe. "Het is natuurlijk ook niet feitelijk, maar meer een kwestie van interpreteren. Dat je op verschillende manieren naar de muziek kunt kijken vind ik het leuke. Ik hoop dat mensen door het verhaal de muziek beter gaan begrijpen, en dat je door de muziek weer anders tegen het onderwerp aankijkt."

De schrijver van de teksten, Rick Steggerda, had toen hij begon nog weinig verstand van klassieke muziek. Idema koos hem omdat hij als toneel- en hoorspelschrijver weet hoe je tekst en muziek perfect kunt laten aansluiten. "Bij het strijkkwartet van Haydn is er in het tweede deel een stuk dat langzaam en melancholisch is. Dat is in het verhaal dan ook het deel waarin het gedaan is met de wereld."

Ze hebben de muziekstukken samen geanalyseerd, soms ook met behulp van de musici. "Het zijn prachtige luisterverhalen geworden."

www.ongehoordfestival.nl

